ТЕАТЪР

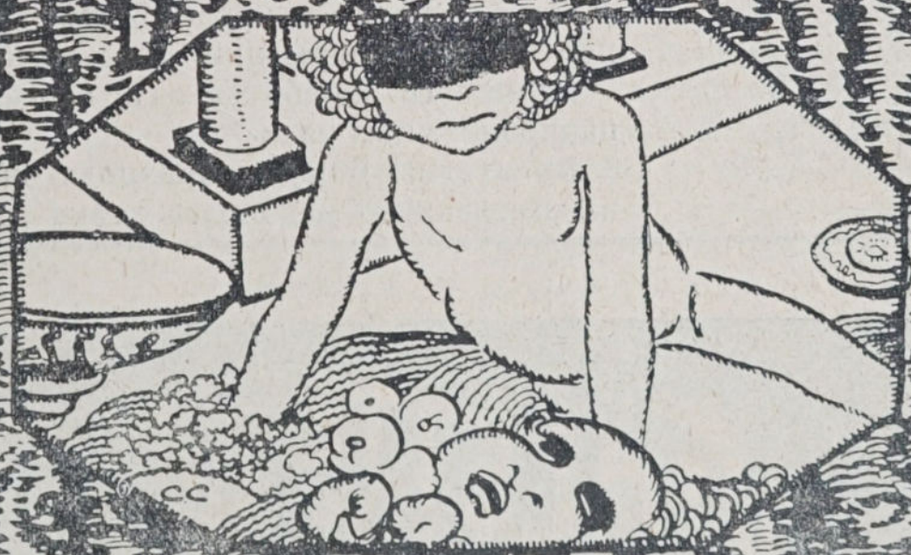

редакторъ С. Бъчваровъ 1912-913 г.

№ 2. 20 с.

София

Най-реномираното въ столицата ателие за елегантни дамски фризури е на

Борисъ Ивановъ

ул. „Кн. Клементина“ № 6, срѣщу Нар. Музей.

Ателието разполага съ специаленъ дамски салонъ за фризиране. Фризира най-елегантни и грациозни прически. Намира се голѣмъ изборъ отъ фризури и парфюми отъ най-извѣстнитѣ европейски фабрики.

Ателието притежава **СПЕЦИАЛЕНЪ САЛОНЪ** за бръснарница.

Разполага съ най-добри **електрически апарати** за масажиране на главата, чрѣзъ което се спира падането на косата и усилва растението ѝ въ кратко врѣме. Тѣзи апарати ателието може да достави и за частни кѫщи.

Въ ателието се изработватъ: всички видове перуки, трансформации, торсади, бухли и др.

Всичко се изработва отъ най-чисти и препарирани материали.

Въ ателието царі образцова чистота. Шефа на заведението надзирава всѣка една работа.

НАЙ-НЕЖЕНЪ И БЕЗВРѢДЕНЪ КРЕМЪ ЗА ЛИЦЕ.

10. XII. 13

Старият Хайделбергъ.

Пиеса въ 5 дѣйствия отъ Вилхелмъ Фьорие, прѣв. К. Д. Стаматовъ.

ЛИЦА:

Карлъ Хенрихъ	г-нъ	К. Сарафовъ / П. К. Стойчевъ
Фонъ Хаугъ	„	К. Стояновъ
Фр. П. Пасарге	„	Ст. Бъчваровъ.
Баронъ Мецингъ	„	Н. Янковъ.
„ Брайтембергъ	„	Д. Дундаровъ.
Проф. д-ръ Ютнеръ	„	Г. Кировъ.
Луцъ	„	Х. Ганчевъ.
Детлевъ Астербергъ	„	Н. Христовъ.
Карлъ Билцъ	„	Ив. Недѣлковъ.
Куртъ Енгелбрехтъ	„	Зл. Кашъровъ.
Ф. Веделъ	„	Ст. Кировъ.
Рюдеръ	„	Б. Пожаровъ.
г-жа Рюдеръ	г-ца	Н. Кехайова.
„ Дерфелъ	г жа	М. И. Попова.
Кети	г-жа	В. Игнатиева. / Т. Стойчева.
Келерманъ	г-нъ	Ст. Кожухаровъ.
Шелерманъ	„	Ф. Фратевъ.

Студенти и лакеи.

Режисьоръ: П. П. Ивановски.

I. Въ царския дворецъ въ Карлсбургъ министритѣ и придворнитѣ дами очакватъ да бѫдатъ приети отъ краля на ауденция. Но на събравшитѣ, се съобщава отъ Фр. П. Пасарге, че краля е заболѣлъ и нѣма възможность да приеме никого. Придворнитѣ дами се разотиватъ. Въ вестибюла на палата оставатъ само баронъ фонъ Мецингъ и баронъ фонъ Брайтембергъ. На тѣзи послѣднитѣ министъръ-прѣдсѣдателя фонъ Хаугъ съобщава, че краля рѣшилъ да изпрати наслѣдника-принцъ Карлъ Хенрихъ да добие висше образование въ Хайделбергския университетъ. Министърь-прѣдсѣдателя фонъ Хаугъ съобщава и на досегашния възпитатель на прѣстолонаслѣдника професоръ Д-ръ Ютнеръ, че е натоваренъ отъ краля да придружава бѫдащия студентъ въ Хайделбергъ и строго да бди върху Карла за начина на живота му въ града и точното изпълнение на изработената отъ краля програма. Всичко това се съобщава и на прѣстолонаслѣдника. Професоръ Д-ръ Ютнеръ се отказва отъ мисията си прѣдъ самия прѣстолонаслѣдникъ защото той не иска да живѣе въ Хайделбергъ по строго опрѣдѣлена програма. Обаче прѣстолонаслѣдника го уговарва и двамата заминаватъ за Хайделбергъ, придружени отъ царскитѣ лакеи.

II. Първи май. Въ една бирарийна градина студентитѣ на разнитѣ пруски корпорации празднуватъ праздника на пролѣтьта. Всрѣдъ веселие и пѣсни провъзгласяватъ красивата и жизнерадостната келнерка Кети за своя почетна членка, като я опасватъ съ свойтѣ ленти и я носятъ на ржцѣ. На сѫщото мѣсто пристига и прѣстолонаслѣдникътъ съ проф. Д-ръ Ютнеръ. И двамата, увлечени отъ веселието и студентскитѣ пѣсни, послѣдватъ гуляющитѣ студенти. Обаче слѣдъ малко прѣстолонаслѣдника, послѣданъ отъ веселата Кети се завръща въ градината, отдава се на младежки излияния, влюбва се въ Кети и става квартирантъ у тѣхъ.

III. Призори. Камердинера Луцъ очаква завръщането на прѣстолонаслѣдника. Едва въ 6 ч. сутриньта прѣстолонаслѣдника се

връща отъ веселието, придруженъ отъ другаритѣ си въ весело състояние, като изпраща всички по стаитѣ за почивка и остава самъ извѣстяватъ му, че министъръ-прѣдсѣдателя е пристигналъ и иска да се види съ него.

Министра се явява и му докладва, че краляималъ ударъ и че отечеството го зове да застане на чело на държавнитѣ работи и да напустне Хайделберъ. Потрѣсенъ отъ тази вѣсть прѣстолонаслѣдника се подчинява на рѣшението на министерския съвѣтъ и потегля за Карлсбургъ, като се прощава съ своя възпитатель професоръ Д-ръ Ютнеръ и съ Кети.

IV. Въ кралския дворецъ очакватъ пристигането на прѣстолонаслѣдника. Той пристига и въ работния му кабинетъ Фр. П. Пасарге му поднася програмата за неговия вѣнчаленъ обрядъ и за тържествата по този случай. Въ това врѣме пристига отъ Хайделбергъ стария Келерманъ за да проси служба отъ наслѣдника. Между другото Калерманъ съобщава, че почти половината отъ другаритѣ на прѣстолонаслѣдника напустнали Хайделбергъ, а останала само Кети съ своитѣ другарки. Трогнатъ отъ това извѣстие прѣстолонаслѣдника рѣшава да замине за Хайделбергъ за да се поклони прѣдъ гроба на починалия професоръ и за послѣденъ пжть да се прости съ Кети, прѣди да встжпятъ, както тя, тъй и той въ бракъ.

V. Въ Хайделбергъ. Студентитѣ, увѣдомени за пристигането на прѣстолонаслѣдника, се приготовляватъ да го посрѣщнатъ и да му се прѣдставятъ. Явява се и прѣстолонаслѣдника, който ги поздравява и поканва на чаша бира. По желанието на принца студентитѣ му изпѣватъ една пѣсень, а единъ отъ тѣхъ държи тостъ за принца. Принца отговаря и изпраща другаритѣ си. Слѣдъ тази раздѣла принца си взема, съ сълзи на очи, сбогомъ и съ Кети, като на тръгване, й казва, че отъ всичко на свѣта само нея обичалъ и любилъ.

Фьорстеръ

Стариятъ Хайделбергъ

Съставлява № 52 — 53 отъ Нова Библиотека.

— ЦѢНА 60 стотинки. —

Доставя Книгоиздателство ЗНАНИЕ—София.

ГЕОРГИ ВЕЛИЧКОВЪ

Индустриалецъ на патентираната настилка „Дървенъ мраморъ“ (Термиянтъ).
София, ул. „Три уши“ № 1.

I. Фирмата изработва всѣкакъвъ видъ настилки за подове вмѣсто съ дъски: на стаи, коридори, салони, антрета, кухни, стълби, плочи за маси, омивалници, топки за билярдъ и пр. и пр. отъ **„Дървенъ мраморъ“ (термиянтъ)** огнеупоренъ, по здраво отъ джбовата дъска и държи по-топло отъ нея (тия качества на «дър. мраморъ» сж, които го правятъ да взема първо мѣсто между всички извѣстни до сега подобни мозайки). Упжтване безплатно.

II. Инсталира парни отопления съ найдобра гаранция и солидность.

III. Инсталира всѣкакъвъ видъ електрически инсталации, цинтрали, мотори и телефони; нарежда театрални сцени съ машиниериитѣ и ефектитѣ имъ.

IV. Монтира и поправя сѣкакви електро-медицински апарати.

При книжарницата „РОЗОВА ДОЛИНА“ на СТАНЧО ул. „Алабинска“ № 36.

Пристигнаха най-новитѣ чешки, полски, руски и френски художествени галерии. Въ книжарницата се намиратъ първокачествени училищни и канцеларски потрѣби. Намиратъ се красиви албуми за карти, за поезия, малки бюстове на знаменити композитори и писатели, рамки за портрети, чанти, голѣми репродукции отъ велики художници и разни отбрани книги за прочитъ. Готовъ съмъ да услужа на почитаемата публика при изписването на всѣкакви чуждестранни книги.

Който ми посѣти книжарницата ще остане довсленъ.

Отъ книжарницата «Розова долина» на СТАНЧО.

Редакцията на „Театъръ" умолява всички до които е пратенъ 1 и 2 брой и не желаятъ да получаватъ списанието, да повърнатъ броевете обратно въ редакцията.

Борба противъ кинематографа.

(Изъ »театъръ и изкуство«).

Цѣла Германия се обединява за борба съ кинематографа. Градскитѣ управления, педагогическитѣ кржгове, пресата и литературата, драматическитѣ писатели и сценическитѣ дѣятели — сички намиратъ, че борбата противъ развращающата и опустошающата театралното изкуство епидемия „кино" е необходима. По-рано се ограничаваха само съ туй — да изказватъ своето прѣзрѣние къмъ кинематографа, послѣ започнаха да негодуватъ противъ тази фабрика на лошия вкусъ и най накрай — по слѣдния фазисъ — се заловиха за активна борба. Този новъ мещански продуктъ се указа много убийственъ за театралното изкуство и много развращающъ вкусътъ на маситѣ. 120 германски театри се разориха благодарение на кинематографа. Практичнитѣ нѣмци дойдоха до заключението, че една само теория не може да побѣди врагътъ, че идеята трѣба да се реализира, а теорията да се конкретизира.

Нѣкои оптимисти подържатъ възгледа, че кинематографа не ще може дълго да конкурира съ театъра, защото туй което прѣдлага той, съвсѣмъ не е изкуство, че театъра и кинематографа — сж два различни рода явления — изкуство и техника, че масата скоро ще се пробуди и ще се отвърне отъ този новъ опиумъ и въ края на краищата кинематографа, ще си умре отъ своя естествена смъртъ.

Въ широкитѣ кржгове на интелигентната публика не сподѣлятъ този оптимизъмъ. Въ засѣданието на съюза на нѣмскитѣ драматически писатели, което се състоя на скоро и което бѣ посветено на въпроса за борба съ кинематографа, Людвигъ Фульда даде блѣстяща характеристика на новия съперникъ на театъра, привличащъ публиката съ площаднитѣ маниери на разни „Пинкертоновци" и съ сладострастно-раздразнителнитѣ мелодрами. А колкото се отнася до „художествени цѣнности", то най-добрия кинематографъ стои много по-ниско отъ най-лошата игра въ най-лошия театъръ". Съюза на драматическитѣ писатели, съюза на артиститѣ и „Genossenschaft der Buhnenangehöriden" постановиха — да задължатъ

своитѣ членове-автори (а това значи цѣлия театраленъ свѣтъ) да не разрѣшаватъ кинематографическото възпроизвеждане на творенията имъ, а артиститѣ по никакъвъ начинъ и въ никой случай да не играятъ за кинематографъ. Съ това, разбира се, се отрѣзва единъ отъ най-жизненитѣ нерви на кинематографа, защото спекулацията съ сензации съставлява характерния признакъ на кинематографната търговия. Съдържателитѣ на кинематографнитѣ заведения много хубаво знаятъ, че съ нищо друго немогатъ да привлекатъ тъй публиката, както съ инсценировката на сичко онова, което има значение като сензационо художествена новость особено пъкъ съ участието на „знаменитости“. Въ послѣдно врѣме се намѣриха даже и драматурзи, които започнаха да пишатъ за кинематографа.

Синдиката на съюза на драматическитѣ писатели готви заявление до министра на вжтрѣшнитѣ работи, въ което, като признава значенаето на кинематографа за научни цѣли, посочва и несъмнѣната врѣда за изкуството, за което моли намѣсата на правителството съ земане енергически мѣрки. Заявлението прѣдлага: 1) да се облагатъ съ високо мито доставянитѣ отъ странство филми и 2) за ржководство, при разрѣшаване откриването на кинематографическо заведение да служи принципа за необходимостьта отъ подобно заведение.

Между впрочемъ, послѣдното мероприятие вече се прилага на практика въ часть отъ Германия. Введенитѣ отъ много магистрати високи данъци на съдържателитѣ на кинематографически заведения намѣриха съчувствие и въ изпълнителната власть. Данъцитѣ сж утвърдени и влѣзоха въ сила. Любопитно е онова, което каза единъ магистратъ, соц.-демократа д-ръ Зилберщайнъ, които характеризиратъ, както господствующето настроение на градскитѣ управления тъй и отношенията на работническитѣ вождове къмъ кинематографа:

„За младежьта нѣма по голѣма опасность, отколкото тѣзи развращающи и безвкусни прѣдставления. Кинематографа съ своята сензационна и безсрамна реклама умѣе да дѣйствува на инстинкта на маситѣ. Соц.-демократическата фракция би гласувала за 20 пжти по високи данъци, само за да изкорени това огнище на лошия вкусъ“.

Гръмки аплодисменти е билъ отговора на тѣзи думи, макаръ и отъ точка зрѣние на висшето изкуство, сички срѣдства за борба сж позволени. Но, мислятъ нѣкои, едва ли ще може да се изкорени злото само съ репресии. Причината за триумфалното шествие на кинематографа лежи подълбоко, — тя се крие въ бѣсния танець на съврѣмения животъ и съврѣмената форма на чувствителноститѣ. Въ водовъртежа на съврѣмения градъ, въ който смѣната на впечатленията и усѣщанията слѣдватъ съ безумна бързина, човѣшкия животъ се уподобява на кинематографически. На човѣка не сж нужни тази концентрация и цѣлность, които изисква театърътъ. Прѣдлагайки ту сантименталното и раздразнителното, ту любопитното и дурашки глупавото, ту ужъ сериозното и комичното, — отъ сичко по малко, а въ сжщность нищо, — кинематографа не изисква никакво активно участие отъ зрителя. Въ сжщото врѣме, когато най малката дисхармония въ „играта“ разваля и нарушава цѣлостьта на настроението, най-глупавата картина въ кинематографа изчезва заедно съ изчезването на филмата. Сжщитѣ онния условия, които заставятъ имотнитѣ слоеве да прѣдпочитатъ оперетка и вариетето прѣдъ сериозния театъръ, заставятъ маситѣ, особено младежьта, у която инстинкта за зрѣлища тъй силно е развитъ, да прѣдпочита кинематографа прѣдъ народния театъръ.

Прѣвелъ **Huommo Selvagio.**

Скица отъ К. Щъркеловъ.

Чорбаджи Петко — Ив. Поповъ
отъ »Първитѣ»

Театрални спомени.*)

Отъ Ив. Поповъ.

Слѣдъ тѣзи приключения, нашитѣ колеги, доволни и радостни отъ постигнатия резултатъ, заминаватъ отъ Търново, изпратени най-радушно отъ своитѣ почитатели, далечъ отъ градътъ, съ хиляди благопожелания за легко прѣкарване на службата, за бждащето прѣуспѣване на народния театъръ, израсналъ и крѣпенъ чрѣзъ неимовѣрни борби, лишения и мжчнотии, въ едно сравнително кратко врѣме.

Слѣдъ единъ застой отъ 2 мѣсеца въ София, ние успѣхме да организираме трупата много добрѣ, готова да даде силенъ отпоръ на нашитѣ противници и да можемъ съ това да разсѣемъ погрѣшно сложеното за насъ мнѣние въ обществото, по поводъ новото разцѣпление на трупата въ Търново. Въ числото на новоприетитѣ членове, което стана прѣзъ мѣсецъ септември 1889 год., влизаше и опитната актриса отъ бившата румелийска трупа г-ца Шенка Попова, която сжщата година се омжжи за нашия колега Никола Ив. Поповъ, който много е допринесълъ съ своитѣ добри съвѣти и активно участие по разрѣшаването въпроса между основателнитѣ членове съ въпросния гардеробъ въ Търново.

И тъй всички основателни членове заедно съ новоприетитѣ актьори и актриси се заловихме сериозно въ София на работа, а само Ан. Поповъ съ жена си остава въ Търново, дѣто събира нѣколко души любители и продължава да дѣйствува трупата му пакъ подъ сжщото име „Основа". Сега вече имаше двѣ трупи подъ едно и сжщо наименование и всѣка една се стрѣмеше и бореше за надмощие надъ другата.

Борбата бѣ въ разгара си и благодарение единодушието, взаимното разбиране и искреннитѣ връзки, които сжществуваха между всички членове на трупата, нашата борба се увѣнча съ пъленъ успѣхъ Министерството на Народното Просвѣщение призна за редовна и законна трупата „Основа", която бѣше подъ мое прѣдсѣдателство и почна да й отпуща перио-

*) Продължение отъ №30—год. I. Редакцията на „Театъръ" рѣши и прѣзъ този сезонъ да продължава печатането на „Театралнитѣ спомени" на уваж. г-нъ Ив. Поповъ, като смѣта, че тѣ сж единъ цѣненъ приносъ къмъ историята на нашето театрално дѣло.

дически парични помощи отъ специалния за тази цѣль параграфъ. Може да се каже безъ прѣувеличение, че отъ това врѣме, отъ както почнахме да работимъ самостоятелно, въ трупата се въдвори такова спокойствие и такъвъ колегиаленъ животъ, че бѣше драго човѣку да работи.

Наближаваше 4 декември, — годишнината отъ основаването първия български театъръ въ София, — за това почнахме трѣскаво да се прѣготовляваме за по-блѣскавото отпразднуване на този паметенъ за трупата день. Първата ни грижа бѣ да ремонтираме театъра. Второ да обмислимъ програмата за тържественното прѣдставление Слѣдъ дълги и широки съвѣщания между театралното настоятелство и членоветѣ на трупата, ние се установихме на слѣднята програма: I. Прѣзъ деня да има водосвѣтъ въ театъра и малка закуска между артисти и прѣдставители на пресата; II. Вечерьта кратка рѣчь за значението на праздника и дѣйностьта на трупата отъ деньтъ на основаването ѝ; III „Райна княгиня“, драма въ 5 дѣйствия изъ българския животъ отъ първия български драматургъ Добри Войниковъ и IV. Жива картина, изъ сюжета на драмата. Относително избора на пиесата станаха доста живи прѣния между членоветѣ на трупата. Едни настояваха да се избере нѣкоя *прѣводна* пиеса, а други настояваха за *оригинална* българска пиеса Съображенията на едните и другитѣ колеги бѣха основателни. По онова врѣме българскитѣ пиеси, колкото и оскъдни да бѣха, не се посѣщаваха отъ публиката и послѣдната винаги съ недовѣрие се отнасяше къмъ оригиналнитѣ български произвѣдения, така щото, ако се поставяше българска пиеса и то на такова тържественно прѣдставление, успѣхътъ ще бѫде много съмнителенъ и въ такъвъ случай ще се бламира не само управлението на театъра, но цѣлата трупа. Другата група, начело съ настоятелството, макаръ и да намираха за основателни съображенията на своитѣ колеги, тѣ обаче съумѣха да разубѣдятъ противната страна и рѣшиха единодушно да се постави не чужда, но своя, българска пиеса, макаръ и съ рискъ да не бѫде добрѣ посѣтена. (Слѣдва).

Скица отъ К. Щъркеловъ.

Ганчо Куката — К. Сарафовъ отъ „Първитѣ“.

Станиславски за театъра.

Въ № 219 на „Berliner Local-Anzeiger“ срѣщаме интересна бесѣда на Rossig'a съ Станиславски.

Прѣвеждаме нѣкои по-важни мѣста отъ тази бесѣда.

„Опитътъ съ нашитѣ заграничи гастроли и съчувствието, което ний на всѣкждѣ срѣщнахме, не оставятъ никакво съмнѣние въ възможностьта на пълната психологическа обмѣна на художественитѣ цѣнности, безъ да се гледа на наличностьта на такова разединяващо обстоятелство, какъвто е чуждиятъ езикъ. И азъ ще се радвамъ много, ако сполучимъ да направимъ още едно турне. Отъ сърдце желая нашия театъръ да има една постоянна връзка съ иностранитѣ, особено съ западнитѣ режисьори и нашата сцена за тѣхъ, както и за гоститѣ, е всѣкога открита. Ний и сега имаме цѣла група иностранци преимуществено отъ истока, (българи, гърци, сърби и т. н.) които работятъ у насъ за да могатъ въ послѣдствие да реформиратъ своитѣ национални театри, съгласно нашитѣ принципи.

Съ резултатитѣ на нашата работа ний се надѣваме да запознаемъ Европа Книгата, която въ едно близко врѣме смѣтаме да пуснемъ, ще заключава въ себе си: кратъкъ очеркъ по режисьорското изкуство и подробенъ курсъ за режисьоритѣ.

Моето гледище по театралното изкуство почива на нѣколко принципа. Първия и най-важния отъ тѣхъ е: въ врѣме изпълнение на всѣка роля — била тя и най-малка — необходимо е да се живѣе, а не играе. Това съзнание израстна и затвърди въ мене, когато играяхъ за 50-пѫть една роля. Имахме голѣмъ успѣхъ, но ме порази факка, че въ врѣмето когато бѣхъ на сцената, азъ мислѣхъ какво да отговаря на частното писмо, което бѣхъ получилъ порано и т. н. Впечатленито отъ това откритие бѣше толкова силно, че азъ искахъ да напустна сцената . . . Je fais du metier. Азъ не съмъ творецъ ! . . .

Слѣдъ това азъ се заехъ да изучавамъ психологията на артистическата дѣйность и дойдохъ до заключението, че артиста е длъженъ, прѣди всичко, да бѫде „художникъ на волята". Той е длъженъ всѣкога да господствува надъ нея. Прѣди всичко, необходимо е изцѣло да се прѣвъплоти въ друга личность; сетнѣ—да разложи волята на тази личность на актове и сцени. Ако артиста владѣе тази тайна и въ живота не обладава темпераментъ — то на сцената — той ще бѫде пълнъ съ него.

Вториятъ принципъ: да се възприеме и играе каква да е роля нужно е «вѫтрѣшно прѣживѣване». Мнозина изъ артиститѣ мислятъ че е достатъчно да се прѣдаде само външния образъ, движенията; за анализа на характера тѣ и не помислятъ. Затова, необходимо е да се мисли, отъ което артиститѣ се боятъ повече отъ всичко. Ако вий поискате отъ артиста, да повтори 200 пѫтя какво да е движение, жестъ — това той ще направи съ охота, ако вий поискате отъ него да мисли върху ролята си — той ще избѣга отъ васъ.

За да се възпита добъръ съврѣменъ актьоръ, необходимо е да се изгони отъ сцената царящата на нея традиция на условни движения. Какъ и защо ще си обясните вий, напр. прословутата и любима поза на теноритѣ: едната ржка на шпагата, а другата—на гърдитѣ. Този жестъ е на медицинската Венера, която прикрива своята гръдь. У мѫжетѣ той е смѣшенъ. Повечето обични движения сѫ изобретения на театъра. Така напр. когато получава нѣкаква ужасна вѣсть, актьора непрѣменно ще направи какво да е великолѣпно движение, като при това издаде викъ на съмнение и отчаяние.

Въ живота, напротивъ — притихвашъ и нѣмѣешъ.

На кратко — Jamais faire du téâtre. За да си обезпечимъ приемници, ние се принудихме да основемъ при нашия театъръ школа. Нашитѣ ученици възприематъ изказанитѣ тукъ мисли доста лѣко, въ това врѣме, когато старитѣ артисти се приучватъ доста тежко. С. Б.

Кети и принца Карлъ — г-нъ и г-жа Стойчеви отъ «Ст. Хайделбергъ».

Свѣтлината и на тъмно свѣти.

Въ берлинскиятъ „Малъкъ Театъръ“, въ който прѣди години се даде за пръвъ пжть въ Германия пиесата „На дъното“, сега въ този театъръ прѣди нѣколко деня се постави незавършената драма на Толстоя — „Свѣтлината и на тъмно свѣти“.

Ако се оставятъ на страна малкитѣ съкращения въ драмата, направени отъ дирекцията на този театъръ, то пиесата споредъ отзивитѣ е била поставена образцово. Рускитѣ: генералъ, адютантъ, полковникъ сж били прѣдставени много сполучливо, макаръ, че сж говорѣли по нѣмски, сжщо и останалитѣ лица сж били строго издържани.

„Свѣтлината и на тъмно свѣти“, както е извѣстно е биографическа пиеса. Героя въ нея Николай Ивановичъ Саринцевъ, дълбоко вѣрващъ въ проповѣдитѣ на Христа и който мисли, че нѣма право да живѣе като собственикъ, рѣшава да раздаде всичкото си състояние на бездомницитѣ, но срѣща въ това рѣшение препятствие отъ страна на безгранично любящата негова жена, — нима това не е Толстой? А опита на сжщия герой да избѣга отъ разкошния домъ, и факта за прѣдаването цѣлото имущество на жената, която го е молила за това — нима всичко това не се знае за Толстоя?

Актьорътъ отъ „Малкия Театъръ“, Фридрихъ Кайслеръ, въ ролята на Саринцевъ е билъ загримиранъ като Толстоя. Той е игралъ безподобно. Въ моменти на сътлкновения на Саринцевъ съ дѣлничния животъ, житейската проза, съ имѣнието — Кайслеръ е творилъ чудеса. Той е билъ великъ въ своя мораленъ екстазъ и трогателенъ въ своята податливость.

Постановката на „Свѣтлината и на тъмно свѣти“ по думитѣ на директора щѣла да изиграе сжщата роля, каквато изигра за този театъръ едно врѣме „На дъното“.

С. Б.

Получиха се въ редакцията ни слѣднитѣ новоизлѣзли книги на книгоиздателство „ЖИВОТЪ,“ ул. „Графъ Игнатиевъ,“ № 2. РУДИНЪ, романъ отъ Ив. Тургеневъ, цѣна 2 л. БОБРОВА ШУБА, комедия въ 4 дѣйствия изъ живота на крадцитѣ, отъ Г. Хаутманъ, цѣна 1 л. КОГАТО КИПИ НОВОТО ВИНО, увлекателна комедия въ 3 дѣйствия, отъ Бьорнстерне Бьорнсонъ, — цѣна 1 левъ.

Скица на К. Щъркеловъ.

Милка — г-жа Р. Талинска отъ «Първитѣ».

Монолози.

Наполеонъ попиталъ веднъжъ една актриса която си криела годинитѣ на колко е години?

— Трийсеть и шесть, Ваше Величество — отговорила тя.

— Ами вий, се обръща той къмъ сина на артистката?

— Трийсеть и седемь, Ваше Величество.

— А... ето що... се засмѣлъ Наполеонъ. Значи само една година сте постаръ отъ майка си.

—

Китайска семейна драма.

Китайскитѣ училища се посѣщаватъ отъ ученици на всевъзможна възрасть. На столоветѣ сѣдятъ на редъ възрастни 35 годишни мжже и 9 годишни дѣца. Често въ единъ и сжщи класъ се учатъ заедно баща и синъ.

Единъ прѣкрасенъ день единъ учитель забѣлѣзва че отсжтствува едно момче, той попитва за причината на отсжтствието на ученика и получава такъвъ отговоръ отъ първия ученикъ:

— Извинете, но *Ли-хо-ванъ* е малко боленъ.

Учителя. — Какво му е?

Първиятъ ученикъ. — Вчера вечерь баща му го наби тъй, че не може да се мръдне отъ мѣстото си и затова не можа да дойде на училище.

Учителя. — Значи той е извършилъ нѣщо много лошо, за да го набий баща му така — какво е направилъ?

Първия ученикъ. Той се смѣеше господинъ учителю, когато вий вчера биехте неговия баща, защото не си знаеше урока.

—

Особенъ родъ мѣдовъ мѣсецъ.

— Ти си тъй жизнерадостенъ?

— Да! азъ прѣкарвамъ мѣдовия си мѣсецъ.

— Какъ тъй? Ами че има вече осемь години отъ какъ си жененъ.

— Че какво отъ това? Въобрази си: Жена ми за пръвъ пжть отива на бани и азъ слава Богу останахъ самъ.

—

Веднъжъ при извѣстния професоръ Захаринъ отива да се прѣгледа единъ много извѣстенъ артистъ. Слѣдъ като го прѣглежда много щателно, професора го запитва:

— Пиете ли водка?

— Пия, отговаря артиста.

— Колко? тъй напримѣръ — двѣ-три чашки?

— По-вече.

— . . . до петь чашки?

— По-вече.

— Е колко дяволъ да го вземе. 10-20?..

— По-вече.

— Вънъ!

Артиста си излиза хладнокръвно.

Минава единъ день. Захаринъ почва да се разкайва за простѫпката си и изпраща при артиста своя асистентъ.

Артиста билъ въ кѫщи.

Влиза асистента.

— Съ какво мога да ви услужа? пита артиста.

— Азъ съмъ асистентъ на професоръ Захаринъ, той ми поржча . . .

— Вънъ!

Съобщава П. К. Стойчевъ

Мисли и афоризми на Стринбергъ за театра

Въпросътъ за театра не е — разбира се — въпросъ отъ извънредна държавна важность или отъ мирово значение, но той винаги може да изниква, да бѫде вѣчно новъ и да спира на себе си внимание.

Въ голѣмитѣ културни страни — странитѣ на философитѣ и търговцитѣ — цѣлъ вѣкъ нѣмаше национална драма, и все пакъ хората живѣеха — нѣщо повече дори — създадоха и изкараха на първи планъ велики мислители за своето врѣме, държавни дѣятели и изобрѣтатели; не опровергава ли това стария възгледъ, че драмата е най-висшето изражение на културното състояние на даденъ народъ?

—

Викториенъ Сарду — това е прѣдставителя на измиращата комедия на края на епохата и, като такъвъ, трѣбва да бѫде наказанъ съ смъртъ когато настѫпи новото врѣме. Всѣка слѣда отъ човѣшки животъ ще изчезне изъ пиеситѣ на Сарду, гдѣто всички говорятъ като природени редактори на нѣкой хумористически листъ, и гдѣто главния въпросъ е сѫщия тоя, който си задава народа, когато чете уличенъ фейлетонъ: отъ кѫдѣ се взима всичко това?

—

Театъръть, особено парижкия, дълго врѣме си оставяше „своего рода“ търговско-промишлено прѣдприятие, гдѣто първата двигателна сила бѣше капиталиста. Слѣдъ това събираха „щабъ“ отъ любими артисти, поржчваха на автора роли, играеха артиститѣ за общо очудване, и ето — изникна драматургия за очудване, съ Дюма и Палиеронъ на чело.

По такъвъ лъжливъ пѫть се стараеха да основатъ театра и драматическото творчество, за това, защото пиеситѣ не се приемаха и недостигаха сцената, ако въ тѣхъ нѣма роли за знаменитости; въ много съврѣмени пиеси, написани специално за Théâtre Française задъ главнитѣ фигури — дѣйствующи лица се чувстватъ Кокленъ и Райшамберъ, а характера на тѣзи фигури, безъ изключение, се прѣвива и обезобразява, за да се приближи до срѣдствата на любимцитѣ — артисти. И цѣлия репертуаръ, израстналъ върху плѣщитѣ на Сара Бернаръ и Ристори се оказва съвършенно негоденъ.

Но всѣки пѫть, когато театра се е прѣдставялъ на разположение на автора, е изниквало и истинско драматическо творчество, като се включатъ тукъ Шекспиръ и Молиеръ, а съ репертуара израстна и актьора — въ което се и състояло правилния пѫть, който води отъ главното къмъ второстепенното.

—

Скица отъ К. Щъркеловъ.

Рюдеръ — Б. Пожаровъ
отъ »Ст. Хайделбергъ».

Хроника

= Изъ нар. театъръ. Директора на нар. театъръ г-нъ Ив. Д. Ивановъ е изработилъ новъ проектъ за правилникъ за управлението на нар. театъръ и го е раздалъ на артиститѣ за да си дадътъ мнѣнието по него.

— Бѣлградския директоръ на театъра е поканилъ нашия театъръ да повърне визитата.

— Прѣдвидени сж за прѣдставяне до новата година освѣнъ Когато гръмъ удари отъ Яворова и Ивайло отъ Вазовъ, слѣднитѣ нови пиеси: Еквиноции, отъ Иво Войновичъ, Женидбата на Бѣлугина, отъ Островски, Цезаръ и Клеопатра, Апостола и Огнището угасва отъ Н. Атанасовъ.

— Ал. Кипровъ е далъ за удобрение и прѣдставяне въ нар. театъръ своята нова комедия „Съврѣмени герои“

= Оперната трупа на Кастелано. Отъ нѣколко врѣме тукъ дава своитѣ прѣдставления оперната трупа на г. Кастелано, която за сега единствено доставя истинска музикална наслада на единъ ограниченъ кржгъ любители на оперната музика. Тая трупа подъ редъ изпълни «Лучия» отъ Доницети, «Тоска» отъ Пучини, „Травията“ и «Риголето» отъ Верди съ въодушевление и изкуство, на което трѣбва да се удивляваме само.

Нека отбѣлѣжимъ тукъ скрѣбния фактъ, че тукъ систематично липсватъ нашитѣ оперни артисти, които не малко биха се поучили отъ тая трупа, въ която участвуватъ изпълнители, като Сантарели, Мари Миели, Пиерони и др.

= Музикални вѣсти. Добрѣ познатото на столичани муз. д-во „Родна Пѣсень“, което прѣзъ миналогодишния си сезонъ показа доста голѣма дѣятелность, е рѣшило да открие своя сезонъ съ народенъ концертъ въ полза на софийскитѣ бѣдни, който ще бжде даденъ въ салона на III-та мжжка гимназия — Ючъ-бунаръ.

Д-вота ще дава и тази година своитѣ концерти ежемѣсечно въ салона „Славянска бесѣда“. Такива концерти е опрѣдѣлено да се дадатъ на 7 октомври, 4 ноември и 9 декември.

На 11 ноември дружеството ще тури основа на своя фондъ за въздигане дружественна концертна зала, като за тази цѣль готви да даде голѣмъ концертъ въ народния театъръ, съ участието на най-добритѣ музикални сили въ столицата.

= Музикалното училище въ София става държавно. Курсътъ на у-щето е 5-годишенъ (доленъ 3-годишенъ и горенъ 2-годишенъ). Ученицитѣ сж редовни и извънредни. Въ училището се изучаватъ специалнитѣ прѣд-

мети: цигулка, пияно, солово пѣние, вилончело, контрабасъ, флейта, кларнетъ, обой, фаготъ, тромпета и ударни инструменти.

Редовнитѣ ученици изучаватъ още: теория на музиката (елементарна), хармония, контрапунктъ, имитация, канонъ фуга, наука на музикалнитѣ форми, наука на инструментитѣ, история на музиката, дирижировка, хоръ и оркестъръ, ансамблова музика, декламация и езицитѣ български (съ литература), френски или нѣмски и италиянски.

Ученицитѣ се явяватъ за записване въ дирекцията съ родителитѣ или настойницитѣ. Такса за редовнитѣ ученици е 50 лева на полугодие (плащатъ се при записването). Въ първия класъ на инструменталния отдѣлъ се приематъ учиници повъзрастни отъ 16 години.

Изъ чужбина

Юбилей. Лондонското филармонческо дружество съ редъ концерти отпразнува, наскоро своята 100 годишнина. То е основано въ 1813 г. и първия си концертъ е дало прѣзъ м. мартъ с. г. Основано е за разпространение особенно тогавашната оркестрова музика. Между основателитѣ на чело стоятъ Кленмети, Крамеръ, Новело, Саломонъ, Смартъ и Виоти. За Саломоновия концертъ Хайдънъ е компониралъ своята „Лондонска симфония". Въ програмата на първия концертъ сж били застжпени композиции отъ Бетховена, Моцарта, Хайдна, Керубини, Бокерини и Сакини.

Лондонската филармония е била първа, която е популяризирала композициитѣ на знаменития Л. Бетховенъ въ Англия. Тя го е подпомагала материално, като е купила отъ него нѣколко увертюри и му поржчала да напише една симфония, каквато Бетховенъ изпратилъ (деветата си симфония). Слѣдъ това срѣщу хонораръ 300 гинеа (7,500 лв.) филармонията е поканила споменатия музикаленъ великанъ да дойде въ Лондонъ и дирижира двѣ нови свои симфонии. Когато той е билъ на смъртното легло дружеството му изпратило захваленъ хонораръ отъ 100 гинеа (2500 лв.). Отъ това се вижда, че лондонското фил. д-во се е твърдѣ много занимавало съ Бетховена, било да го популяризира или подпомогне материално.

Между многото почетни диригенти, които сж дирижирали отдѣлни концерти сж били и Керубини, Шпоръ, Веберъ, Менделсонъ, Хилеръ, Гуно и др. Въ първитѣ години на филармонията нейни дирегенти сж били Клементи, Бишома и др., а по-послѣ, като постоянни: М. Коста (1846—54 г.), Р. Вагнеръ (1855 г.), В Ст. Бенетъ (1856 66 г.) В. Г. Кьозинсъ (1867 г.), А. Суливанъ (1885 г.) Фр. Коуенъ (1888) и А. Мекензи (1892 г.).

Концертитѣ, които е дала филармонията отъ началото на сжществуването си до днесъ сж били най-разнообразни, защото на тѣхъ сж се изпълнили съчиненията на всички велики компонисти. Всички свѣтски артисти сж взели участие въ нейнитѣ концерти, както ще струватъ това и бждащитѣ.

Най-напрѣдъ концертитѣ се давали въ залата „Argyll Rooms" (изгорѣла въ 1830 г.) послѣ въ „Hannovre Square" (1833—1868 г.) и най-послѣ отъ 1868 год, до днесъ въ „St. James Hall".

Ломъ. Б Т. Б-въ

Почти въ надвечерието на настжпващия зименъ сезонъ виенския Burgtheater е съкрушенъ отъ една крупна загуба. — На 24 т. м. се помина директора и ржководителя на тази образцова нѣмска сцена—баронъ фонъ Бергеръ. Той е билъ всичко $2^1/_2$ г. въ тоя театъръ, постжпилъ не само съ голѣмо призвание да бжде истински ржководитель

на театра, но и да го издигне на подобающа височина. Нему се дължи добрата слава на Хамбургския град. театръ, когото е ржководилъ 10 год. непрѣкжснато. Бергеръ въ Виена е успѣлъ да възкреси традицията на стария Burgtheater, да установи своя репертуарна политика, да създаде слава на нѣмското изкуство. Въ тия му желания нему е прѣчила като че ли самата смърть — тя отнѣ отъ неговата сцена таланти като Кайнцъ, Хартманъ, Ремплеръ, Леве Бергеръ, обаче, бѣше директора, който умѣеше да намира дарования и да прави отъ тѣхъ таланти. Неговитѣ постановки винаги биваха обмислени, умни, обръщащи общо внимание. На неговия режисьорски талантъ и подвижность се дължи постановката на „Живия трупъ" отъ Л. Н. Толстой, който отъ Бургъ—театъръ прѣмина и на другитѣ сцени. Той е авторъ на съчиненията: „Ueber Drama und Theater" и „Studien une Kritiken".

Кой ще бжде директоръ на Burgtheater слѣдъ б. Бергеръ е голѣмъ и шуменъ въпросъ днесъ. За сега театъра се управлява отъ старшия режисьоръ Тимичъ и Розенбаумъ. Между кандидатитѣ за новия директ. постъ и имената на вѣроятнитѣ такива личатъ извѣстности като Максъ Райнхардъ, мюнхенския режисьоръ Грубе, берлинския Бримъ, писателитѣ Херманъ Баръ, Феликсъ Салтенъ и др.

= Съюзътъ на нѣмскитѣ артисти е обърналъ внимание на факта, че около $^1/_2$ милионъ марки сж плащали всѣка година берлинскитѣ театри на статиститѣ, които сж били обикновени солдати и безъ работа слуги, когато останали безъ ангажиментъ актьори гладували. Рѣшено било да се дѣйствува, щото дирекциитѣ на всички театри да взиматъ за въ бждаще актьори останали безъ работа.

= Московскиятъ художественъ театъръ ще постави прѣзъ този сезонъ „Тартюфъ" отъ Молиера.

= Пѣстя за Дарданелитѣ. Габриелъ Д' Анунцио е написалъ една кантата „Пѣсня за Дарданелитѣ," въ която нарича Австрия коварна съюзница на Италия въ врѣме на Итало-Турската война.

Тази кантана е била запрѣтена да се прѣдставлява отъ италиянскитѣ власти, но австрийцитѣ съ това не се задоволили. По прѣдложението на президента Рейфа, отъ виенската публична библиотека били унищожени всичкитѣ съчинения на дръзкия италиянски писатель.

Това се случило въ Виена въ XX вѣкъ.

Художествено ателие
ТРИ СВѢТИТЕЛИ.

Търговци и индустриалци!

Новооткритото художестено ателие «Три Свѣтители» изработва по новата руска метода модерни художествени стъклени фирми съ злато, седефъ и брилянтъ, които по изработката смѣло конкурират на западнитѣ фирми. Изработва сжщо емайлирани фирми, икони, декорации и позлатявки.

Всичко се изработва отъ извѣстния руски художникъ *Ф. Николаявичъ Морозовъ*.

Ателието приема сжщо да декорира и боядисва кжщи и пр., подъ вѣщото ржководство на *Н. Зографовъ*.

Ул. Леге № 14 — София.

Книгоиздателство ЗНАНИЕ — София.

АЛ. КУПРИНЪ **ДУЕЛЪ**. Романъ № 81-86 отъ „Нова Библиотека"—Цѣна 1·80 л.

Ав. Стриндбергъ. **Трагикомедия на Брака.** №№ 77-78 отъ «Нова Библиотека».

— Цѣна 60 стот. —

Арт. Шницлеръ. **ЖЕНАТА на МЖДРЕЦА. МЪРТВИТѢ МЪЛЧАТЪ.** Разкази. № 80 на „Нова Библиотека." Цѣна 30 ст.

—Ив. Тургеневъ. **А С Я.** Повѣсть. № 79 | на «Нова Библинтека». Цѣна 30 ст.

ГУМИТѢ

Континенталъ

За автомобили, велосипеди и файтони сж най-добритѣ,

Складъ при главния прѣдставитель:

МАРКО ШЕХТЕРЪ, София ул. „Търговка“ № 20.

„ТОРИНО“

Къща основана въ 1887 г.

Въ най-комофортно и най-добрѣ нареденъ магазинъ „**Торино**“ *ул. Леге* № *12*, при образцова чистота и при най-износни условия се продаватъ разни консервирани риби, салами, специални вина като: Mèdoc, Graves vin muscat, италиански и рейнски вина, шампанско и други; разни френцуски коняци, ликьори и ромъ; разнообразни парфюми, сапуни, бомбони, шоколади, чай и други артикули; екстра **Каварненска** мастика и други ракии.

Цѣни послѣдни и безъ конкуренция.

София
Телефонъ № 562.

Съдържатели:
Филевъ—Пасховъ & Сие.

Забѣлѣжка. Ежедневно получаване на разни деликатеси продукти.

ГУМИТЪ
Континенталъ
„ТОРИНО"

Книгата е дигитализирана от Студентско общество за компютърно изкуство (СОКИ), scas.bg и е предоставена от личната колекция на Росен Петков. Дигитализацията е в рамките на проект „Илюстрациите на Българския литературен модернизъм"- дигитализиране и изследване на редки издания - корици, оформление и илюстрации, издаване на каталог и изложба"

ПРОЕКТЪТ Е РЕАЛИЗИРАН С ФИНАНСОВАТА ПОДКРЕПА НА МИНИСТЕРСТВОТО НА КУЛТУРАТА